

**TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SVEIKATA
2018/2019 m. m.**

Vaikų ir paauglių sveikata parodo šalies populiacijos sveikatos lygį. Šeimos ar vaikų ligų gydytojas bei gydytojas odontologas, atlikęs profilaktinį vaiko sveikatos patikrinimą, jo rezultatus įrašo į Vaiko sveikatos pažymėjimą (statistinės apskaitos forma Nr. 027-1/a), kurio duomenys kaupiami Vaikų sveikatos stebėsenos informacinėje sistemoje (VSS IS). Iki 2018 m. birželio mėn. gydytojai specialistai galėjo pasirinkti pildyti popierinį Vaiko sveikatos pažymėjimą ar pateikti jo informaciją į Elektroninę sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (ESPBI IS). Kol gydytojai specialistai turėjo galimybę rinktis, koku būdu užpildyti duomenis, vaikų profilaktinio sveikatos patikrinimo rezultatai buvo fiksuojami popierinėje pažymėjimo formoje. Nuo 2018 m. birželio 1 d. dėl pasikeitusių teisės aktų nuostatų pildomas tik elektroninis Vaiko sveikatos pažymėjimas. ESPBI IS duomenimis, per 2018 m. vienuolika mėnesių išrašyti 209 tūkst. elektroniniai Vaiko sveikatos pažymėjimai. Taip pat dėl teisės aktų pakeitimų, įpareigojusių pildyti Vaiko sveikatos pažymėjimą tik elektroninėmis priemonėmis, nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. nebeliko prievolės ugdymo įstaigai pristatyti popierinį Vaiko sveikatos pažymėjimą.

Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. ugdymo procese gali dalyvauti profilaktiškai pasitikrinę sveikatą mokiniai, kurių elektroniniai Vaiko sveikatos pažymėjimo duomenys automatiškai perduodami į VSS IS.

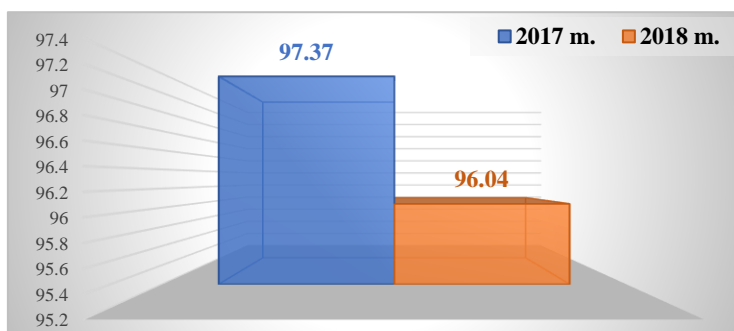
Duomenys už 2018-2019 mokslo metus į sistemą suvesti nepilnai, todėl suformuotos ataskaitos yra statistiškai nepatikimos (VSS IS)

1. Trakų rajono savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos pažymėjimų pateikimas

Vaiko sveikatos pažymėjimą sudaro dvi dalys: I dalis „Fizinės būklės įvertinimas“ – pildoma šeimos ar vaikų ligų gydytojo, II dalis „Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas“ – pildoma gydytojo odontologo. Vaiko sveikatos pažymėjimą gydytojas specialistas gali pradėti pildyti nuo pirmos arba nuo antros pažymėjimo dalies.

2017 metais Trakų rajono savivaldybėje bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų 7-17 m. amžiaus vaikai, kuriems profilaktinio sveikatos patikrinimo metu buvo užpildytas Vaiko sveikatos pažymėjimas, sudarė 97,37 procentų visų mokinių (pokytis palyginus su 2016 metais sudarė +23,34 proc.), 2018 metais Vaiko sveikatos pažymėjimų užpildyta 1,33 proc. mažiau nei 2017 metais - 96,04 proc. (1 pav.)

1 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos pažymėjimų pateikimo apžvalga 2017- 2018 metais (procentais)

Vertinant 7–17 m. amžiaus vaikų pažymėjimų pateikimą pagal Trakų rajono savivaldybės švietimo įstaigas, 2018 m. pirmajame penketuke pagal daugiausia Vaiko sveikatos pažymėjimo pateikimo procentą 2018 m. išsidėstė:

Lentvario „Versmės“ gimnazija, Lentvario Henriko Senkevičiaus

gimnazija, Lentvario pradinė mokykla, Aukštadvario mokykla/ darželis „Gandriukas“, Bijūnų mokykla- daugiafunkcinis centras Šaltinis: VSS IS, (priedas Nr.1)

2. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų sveikatos rodiklių suvestinė.

Vaiko profilaktinio sveikatos patikrinimo metu nenustačius sveikatos būklės sutrikimų, galinčių turėti įtakos vaiko dalyvavimui ugdymo procese, gydytojas pažymi, kad vaikas gali dalyvauti ugdymo veikloje be apribojimų. Galime pastebėti, kad 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybėje sumažėjo vaikų, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, vaikų, turinčių per aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, socialiai remiamų vaikų skaičius, bet užaugo skaičius vaikų, turinčių per didelį KMI, vaikų, turinčių sutrikusią regą (1 lentelė)

1. lentelė. 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų pagrindinių sveikatos rodiklių suvestinė.

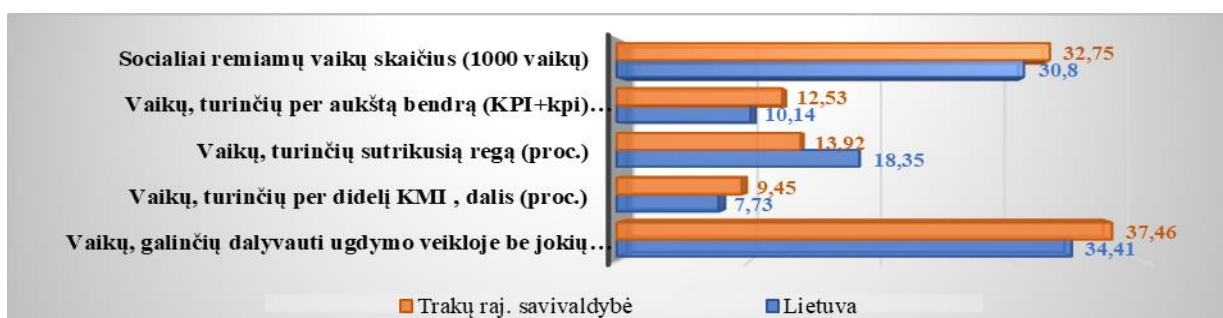
Eil. Nr.	Rodiklis	Abs. vaikų skaičius	Rodiklio reikšmė Trakų raj. savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Pokytis nuo praeitų metų
1.	Vaikų, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis (proc.)	2865	37,46	33,20	51,09	34,41	-2,52 proc.
2.	Vaikų, turinčių per didelį KMI, dalis (proc.)	723	9,45	6,23	14,48	7,73	+37,76 proc.

3.	Vaikų, turinčių sutrikusią regą (proc.)	1065	13,92	5,56	38,13	18,35	+50,65 proc.
4.	Vaikų, turinčių per aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, dalis (proc.)	850	12,53	5,43	19,23	10,14	-23,83 proc.
5.	Socialiai remiamų vaikų skaičius (1000 vaikų)	113	32,75	3,07	142,86	30,80	-7,69

Šaltinis: VSS IS

Palyginus Trakų rajono savivaldybės ir Lietuvos besimokančių vaikų pagrindinius sveikatos rodiklius, galime pastebėti, kad 2018 metais rodiklių „Vaikų, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis“, „Socialiai remiamų vaikų skaičius (1000 vaikų)“, „Vaikų, turinčių per aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą ir per didelį KMI Trakų rajono savivaldybės reikšmė didesnė nei Lietuvoje; vaikų, turinčių sutrikusią regą, dalis mažesnė nei Lietuvoje (2 pav.)

2 paveikslas. 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybės ir Lietuvos besimokančių vaikų pagrindinių sveikatos rodiklių suvestinė.

Šaltinis: VSS IS

Nagrinėjant 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybės ir Lietuvos besimokančių vaikų ligotumo rodiklių suvestinės duomenis, galime teigti, kad Trakų rajono savivaldybėje ženkliai sumažėjo vaikų ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais, akies ir jos priedinių organų, ausies ir speninės ataugos, kraujotakos, kvėpavimo, virškinimo sistemų, odos ir poodžio, jungiamojo audinio ligomis, bet vaikų ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais, ausies ir speninės ataugos, kraujotakos, kvėpavimo, virškinimo sistemų, lytinėmis ir šlapimo sistemos ligomis yra didesnis nei Lietuvoje (2 lentelė)

2 lentelė. 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybės ir Lietuvos besimokančių vaikų ligotumo rodiklių suvestinė.

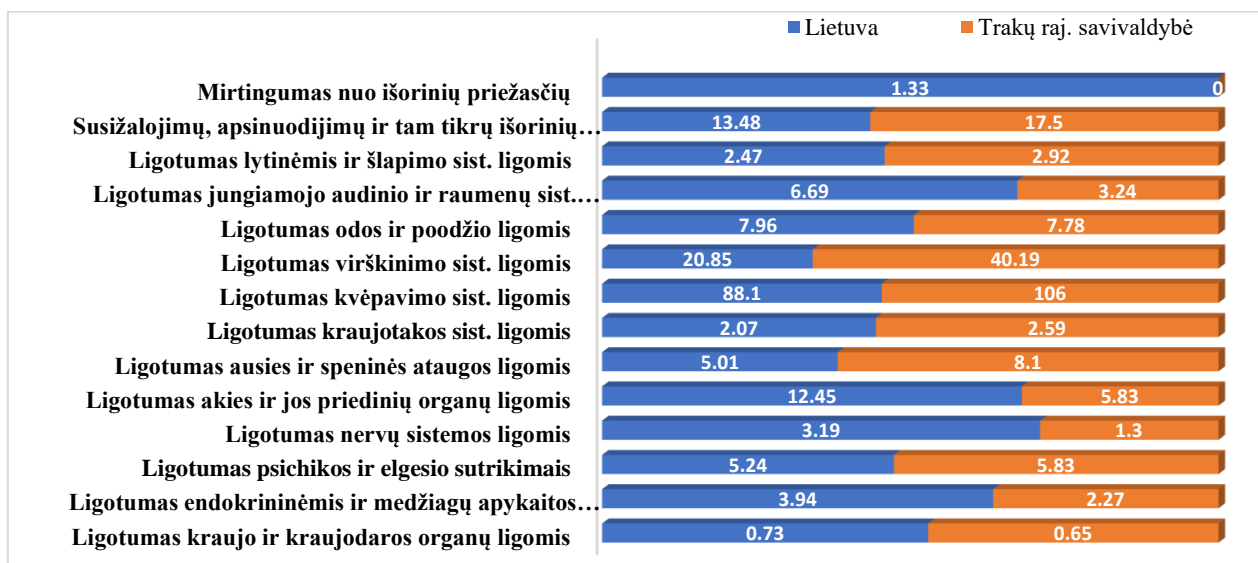
Eil. Nr.	Rodiklis	Abs. vaikų skaičius	Rodiklio reikšmė Trakų raj. savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Pokytis nuo praeitų metų
1.	Ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis bei tam tikrais sutrikimais, susijusiais su imuniniais mechanizmais (1000 vaikų)	2	0,65	2,33	6,41	0,73	-
2.	Ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (1000 vaikų)	7	2,27	2,33	12,66	3,94	-
3.	Ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais (1000 vaikų)	18	5,83	3,07	22,90	5,24	-84,32 proc.
4.	Ligotumas nervų sistemos ligomis (1000 vaikų)	4	1,30	1,83	18,52	3,19	-
5.	Ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis (1000 vaikų)	18	5,83	3,07	12,66	12,45	-97,35 proc.
6.	Ligotumas ausies ir speninės ataugos ligomis (1000 vaikų)	25	8,10	3,66	27,61	5,01	-85,52 proc.
7.	Ligotumas kraujotakos sist. ligomis (1000 vaikų)	8	2,59	3,15	13,70	2,07	-
8.	Ligotumas kvėpavimo sist. ligomis (1000 vaikų)	327	106,00	16,26	189,87	88,10	-84,25 proc.
9.	Ligotumas virškinimo sist. ligomis (1000 vaikų)	124	40,19	8,13	81,97	20,85	-90,85 proc.

10.	Ligotumas odos ir poodžio ligomis (1000 vaikų)	24	7,78	3,15	27,40	7,96	-92,08 proc.
11.	Ligotumas jungiamojo audinio ir raumenų sist. ligomis (1000 vaikų)	10	3,24	3,53	13,70	6,69	-97,65 proc.
12.	Ligotumas lytinėmis ir šlapimo sist. ligomis (1000 vaikų)	9	2,92	1,83	14,08	2,47	-
13.	Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (1000 vaikų)	54	17,50	6,13	32,47	13,48	-91,26 proc.
14.	Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (100 000 vaikų)	0	0	0	0	1,33	

Šaltinis: VSS IS

Trakų rajono savivaldybės vaikų ligotumas kraujo ir kraujodaros organų, endokrininėmis ir medžiagų apykaitos, nervų sistemos, akies ir jos priedinių organų, odos ir poodžio, jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis mažesnis nei Lietuvos. Mirtingumo nuo išorinių priežasčių Trakų rajono savivaldybėje vaikų tarpe neužfiksuota (3 pav.)

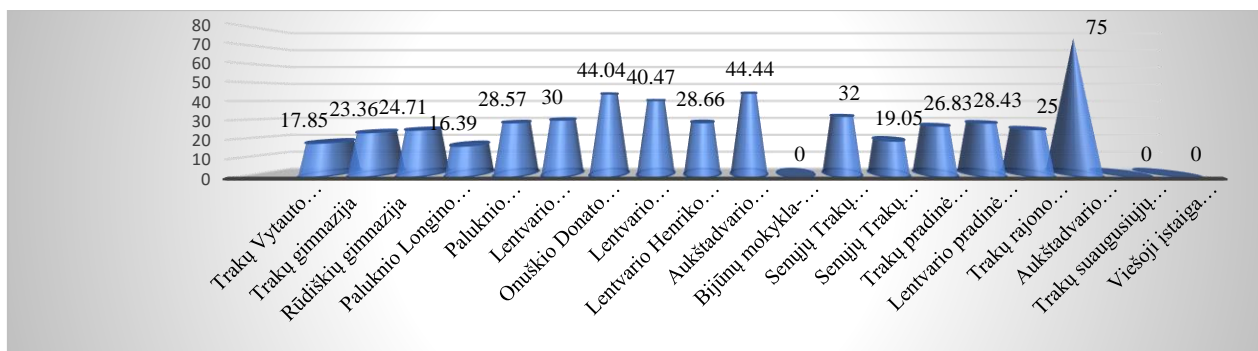
3 paveikslas. 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybės ir Lietuvos besimokančių vaikų ligotumo rodiklių suvestinė (1000 vaikų)

Šaltinis: VSS IS

2018 m. Trakų rajono savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų, turinčių sutrikusią regą, didžiausias skaičius buvo užfiksuotas Aukštadvario žemės ūkio mokykloje (75,00), Aukštadvario gimnazijoje (44,44), Onušio Donato Malinausko gimnazijoje (44,04) (4 pav.)

4 paveikslas. 2018 m. Trakų rajono savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų, turinčių sutrikusią regą, dalis.

Šaltinis: VSS IS

3. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų kūno masės įvertinimas

Profilaktinio sveikatos patikrinimo metu šeimos ar vaikų ligų gydytojas išmatuoja vaiko ūgį, svorį, rezultatus įrašo į Vaiko sveikatos pažymėjimą, apskaičiuoja kūno masės indekso (toliau – KMI) skaitinę reikšmę ir Vaiko sveikatos pažymėjime pažymi vieną iš KMI vertinimo reikšmių: normalus svoris, per mažas svoris, antsvoris, nutukimas.

Per mažą KMI daugiausiai turi Senųjų Trakų Anžejaus Stelmachovskio pagrindinės mokyklos (16,69 proc.), Rūdiškių (12,98 proc.), Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazijų (12,18 proc.) mokiniai (1 priedas).

Normalus svoris dažniausiai fiksuojamas Lentvario „Versmės“ (70,00 proc.), Onušio Donato Malinausko (68,75 proc.), Aukštadvario (66,38 proc.) gimnazijų **mokinių**.

Nustatyta, kad didžiausi **antsvorio** rodikliai užfiksuoti Lentvario Henriko Senkevičiaus (21,15 proc.), Lentvario „Versmės“ (20,00 proc.), Trakų (19,58 proc.) gimnazijose (1 priedas)

2018 metais Trakų rajono savivaldybės mokyklose – Bijūnų daugiafunkcinis centras (18,18 proc.), Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazija (15,38 proc.), Lentvario pradinė mokykla (10,84 proc.), Aukštadvario mokykla- darželis „Gandriukas“ (10,81 proc.)- didžiausi **nutukimo** rodikliai (1 priedas)

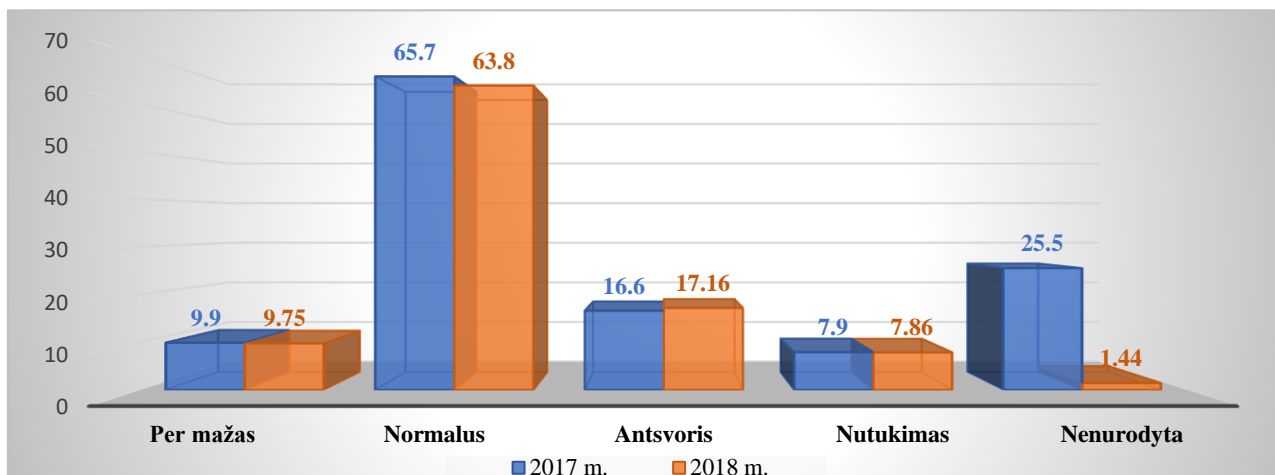
Lyginant 2017 ir 2018 metų Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų pasiskirstymą pagal KMI įvertinimą, galima pastebėti, kad sumažėjo vaikų, turinčių per mažą, normalu KMI, padaugėjo vaikų, kuriems nustatytas nutukimas (3 lentelė, 5 pav.)

3 lentelė. 2017/ 2018 ir 2018/ 2019 m. m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų pasiskirstymas pagal KMI įvertinimą.

metai	Per mažas		Normalus		Antsvoris		Nutukimas		Nenurodyta	
	Abs.sk.	Vaikų dalis %	Abs.sk.	Vaikų dalis %	Abs.sk.	Vaikų dalis %	Abs.sk.	Vaikų dalis %	Abs.sk.	Vaikų dalis %
2017 m.	218	9,9	1451	65,7	366	16,6	174	7,9	755	25,5
2018 m.	284	9,75	1859	63,80	500	17,16	229	7,86	42	1,44

Šaltinis: VSS IS

5 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų pasiskirstymas (KMI įvertinimas) pagal metus.

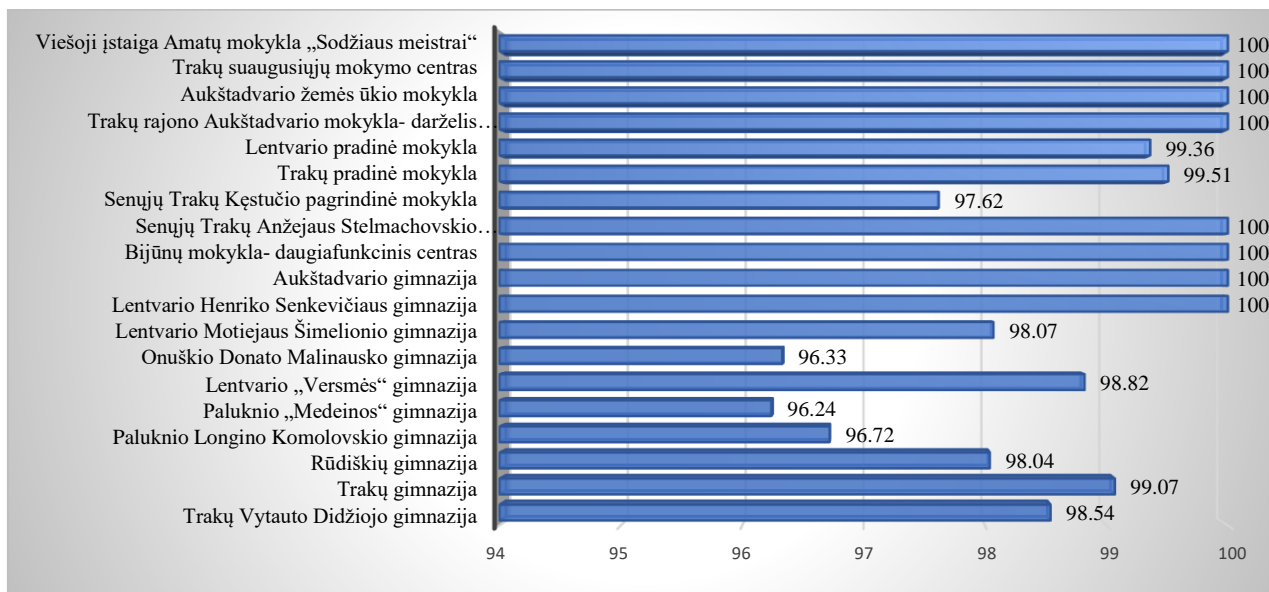
Šaltinis: VSS IS

4. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų fizinio pajėgumo apžvalga

Pagrindinei fizinio ugdymo grupei priskiriami visiškai sveiki ar turintys nedidelių sveikatos sutrikimų (nedidelio laipsnio regos sutrikimai, netaisyklinga laikysena, funkciniai negalavimai ir pan.) mokiniai. Šiai grupei priklausantys vaikai gali treniruotis sporto būreliuose ir dalyvauti sporto varžybose.

Trakų rajono savivaldybėje 2018 m.m. didžiausia rodiklio reikšmė vaikų, priskiriamų pagrindinei ugdymo grupei, fiksuojama Aukštadvario, Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazijose, Bijūnų mokykloje- daugiafunkciniame centre, Senųjų Trakų Anžejaus Stelmachovskio pagrindinėje mokykloje, Aukštadvario žemės ūkio mokykla, Trakų suaugusiųjų mokymo centras, Viešoji įstaiga Amatų mokykla „Sodžiaus meistrai“, Trakų rajono Aukštadvario mokykla- darželis „Gandriukas“ (rodiklio reikšmė-100,00) (6 pav.)

6 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės 2018 m.m. 7–17 m. amžiaus vaikų fizinio pajėgumo įvertinimas (pagrindinė ugdymo grupė)

Šaltinis: VSS IS

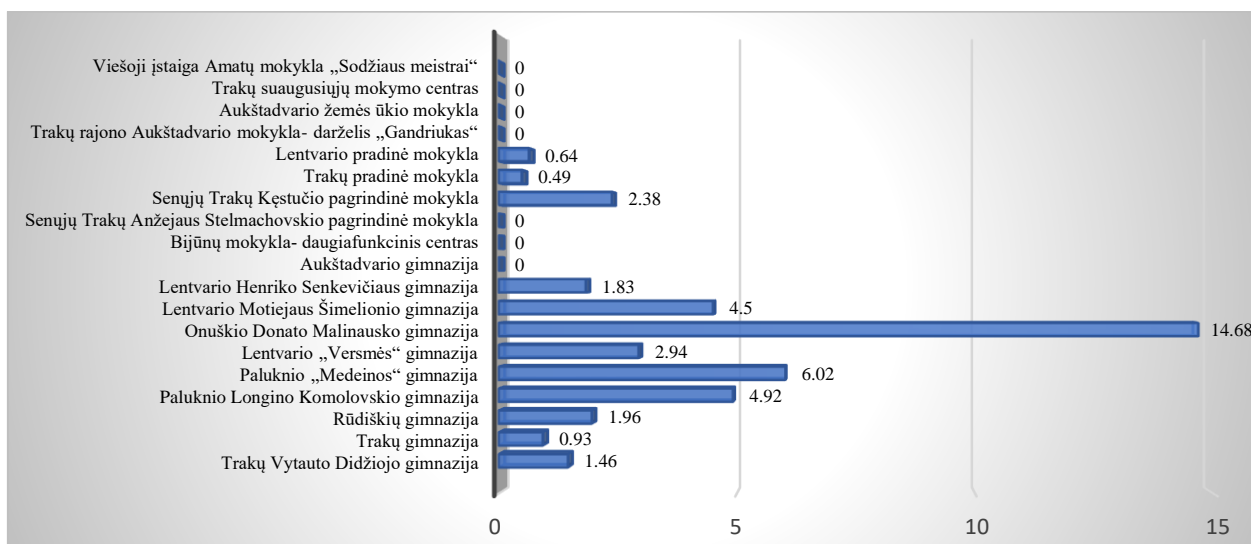
Į parengiamąją grupę priskiriami vaikai, turintys nedidelių sveikatos sutrikimų, persirgę tam tikromis ligomis ir laikinai negalintys lankyti kūno kultūros pamokų visu pajėgumu. Šios grupės mokiniai mankštinais pamokose pagal mokyklinę programą su sąlyga, kad fizinė veikla nepablogintų jų sveikatos būklės. Kai kurie fiziniai pratimai nėra atliekami arba ribojami. Paskyrus šią fizinio ugdymo grupę, gydytojas specialistas turi nurodyti vaiko dalyvavimo ugdymo veikloje rekomendacijas.

Trakų rajono savivaldybės mokyklose parengiamoje fizinio ugdymo grupėse 2018 m. daugiausiai mankštinosi Onušio Donato Malinausko (14,68), Paluknio „Medeinos“ (6,02), Paluknio Longino Kamolovskio (4,92) gimnazijose 7–17 m. amžiaus vaikų (7 pav.)

Specialioji grupė apima vaikus, turinčius nuolatinių ar laikinų sveikatos sutrikimų, kurie su tam tikrais apribojimais netrukdo jiems dalyvauti ugdymo veikloje. Šiai grupei priskiriami vaikai mankštinais pagal specialią kūno kultūros programą ar lanko gydomosios kūno kultūros pratybas. Paskyrus šią fizinio ugdymo grupę, gydytojas specialistas turi nurodyti vaiko dalyvavimo ugdymo veikloje rekomendacijas. Jeigu dėl sveikatos būklės vaikas negali dalyvauti kūno kultūros pamokose, gydytojas specialistas Vaiko sveikatos pažymėjime pažymi, iki kada vaikas atleidžiamas nuo kūno kultūros pamokų.

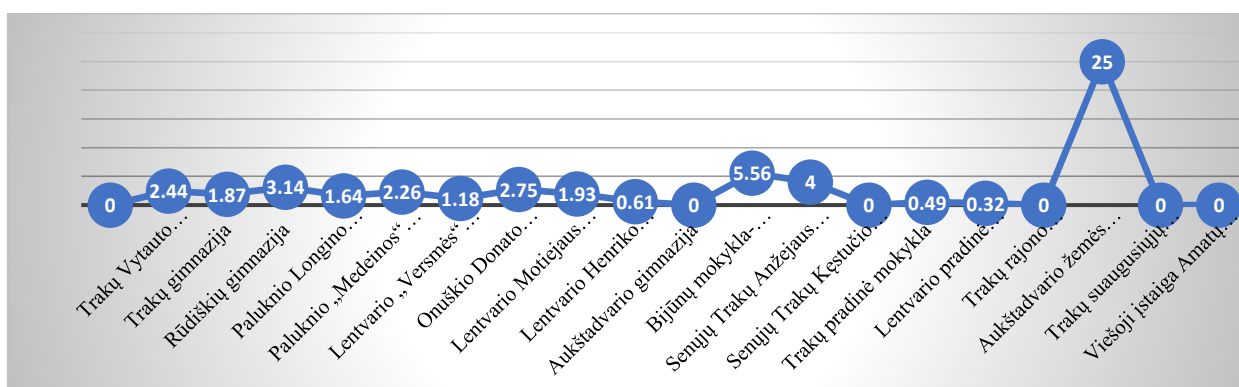
Daugiausiai vaikų, priskirtų specialiajai grupei, stebime Bijūnų mokykloje- daugiafunkciniame centre(rod.-5,56), Senųjų Trakų Anžėjaus Stelmachovskio pagrindinėje mokykloje (4,00), Rūdiškių (3,14), Onušio Donato Malinausko (2,75) gimnazijose (8 pav.)

7 paveikslas. **Trakų rajono savivaldybės 2018 m.m. 7–17 m. amžiaus vaikų fizinio pajėgumo įvertinimas (parengiamąja ugdymo grupė)**

Šaltinis: VSS IS

8 paveikslas. **Trakų rajono savivaldybės 2018 m.m. 7–17 m. amžiaus vaikų fizinio pajėgumo įvertinimas (specialioji ugdymo grupė)**

Šaltinis: VSS IS

5. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas

Atliekant kasmetinį vaiko sveikatos patikrinimą, gydytojas odontologas įvertina vaiko dantų, žandikaulių būklę ir rezultatus įrašo į Vaiko sveikatos pažymėjimo antra dalį „Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas“.

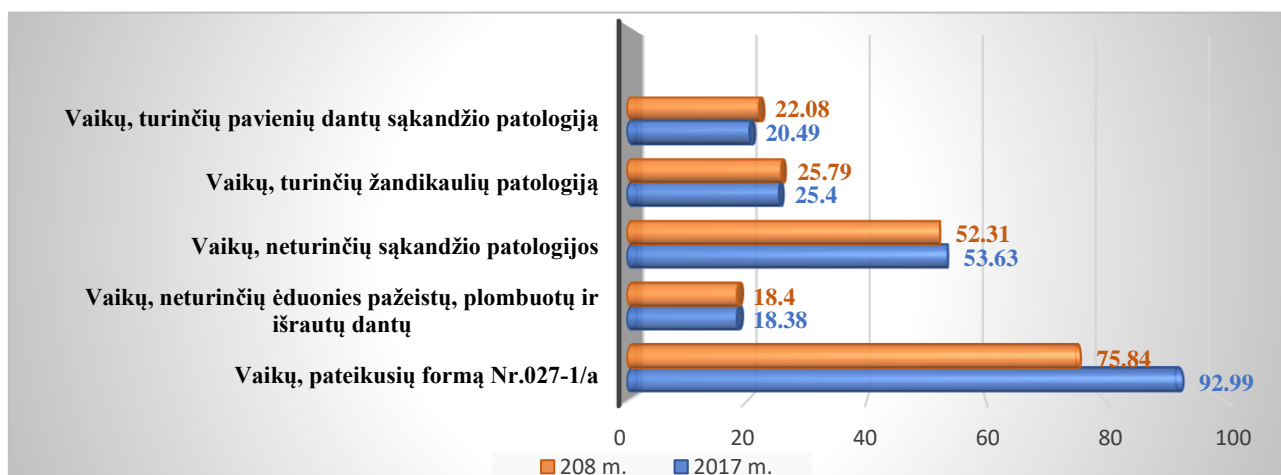
Lyginant Trakų rajono savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų dantų, žandikaulių būklę ir rezultatus pagal metus, galime pastebėti, kad 2018 metais sumažėjo skaičius vaikų, pateikusių formą Nr.027-1/a, vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos, bet užaugo skaičius vaikų, turinčių žandikaulių, pavienių dantų sąkandžio patologiją (4 lent., 9 pav.)

4 lentelė. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas pagal metus.

metai	Vaikų skaičius švietimo įstaigoje	Vaikų, pateikusių formą Nr.027-1/a		Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų		Vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos		Vaikų, turinčių žandikaulių patologiją		Vaikų, turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją	
		abs. sk.	proc.	abs. sk.	proc.	abs. sk.	proc.	abs. sk.	proc.	abs. sk.	proc.
2017	3154	2933	92,99	539	18,38	1573	53,63	745	25,40	601	20,49
2018	3088	2342	75,84	431	18,40	1225	52,31	604	25,79	517	22,08

Šaltinis: VSS IS

9 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas pagal metus (procentais)

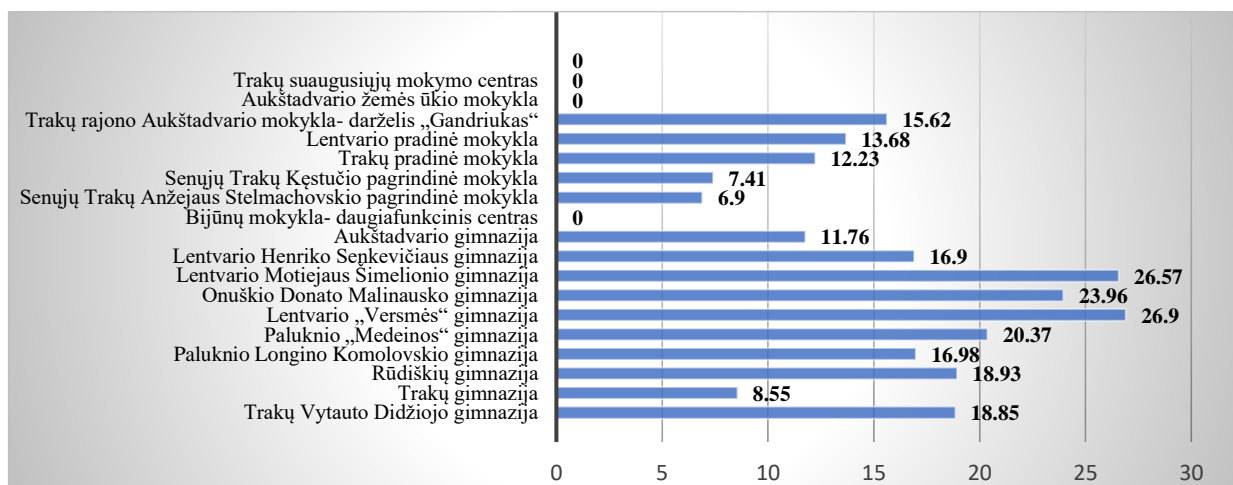
Šaltinis: VSS IS

Lyginant vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičių pagal Trakų rajono savivaldybės švietimo įstaigas, matome, kad situacija geresnė Lentvario „Versmės“ (26,90 proc.), Lentvario Motiejaus Šimelionio (26,57 proc.), Onušio Donato Malinausko (23,96 proc.) gimnazijose (10 pav.)

2018 m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos, daugiausiai fiksuojame Aukštadvario žemės ūkio mokykloje (100 proc.- 1 mokiny), Onušio Donato Malinausko gimnazijoje (61,46 proc.) , Trakų rajono Aukštadvario mokykloje-darželyje „Gandriukas“ (59,38), Paluknio Longino Komolovskio gimnazijoje (58,49 proc.) (11 pav.)

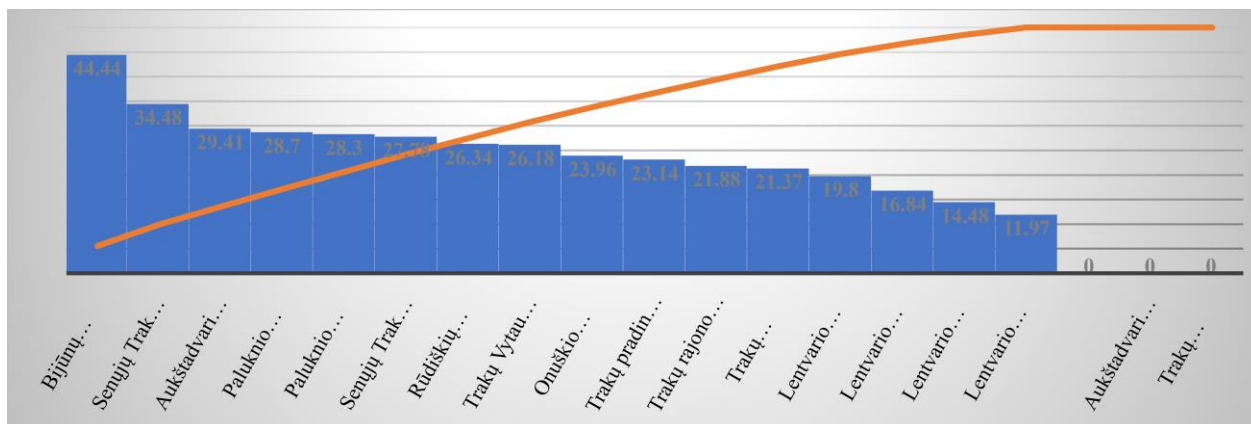
Vaikų, turinčių sąkandžio patologiją, daugiausiai užfiksuota 2018 metais Trakų gimnazijoje (35,04 proc.), Trakų pradinėje mokykloje (31,00 proc.), Lentvario pradinėje mokykloje (30,53 proc.) (12 pav.)

10 paveikslas. **2018 m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičius (proc.)**

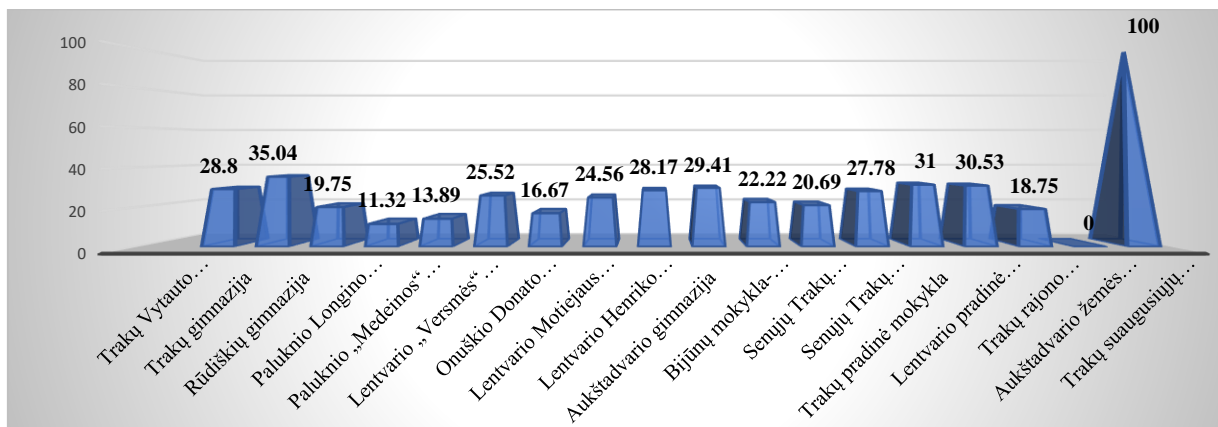
Šaltinis: VSS IS

11 paveikslas. 2018 m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos (proc.)

Šaltinis: VSS IS

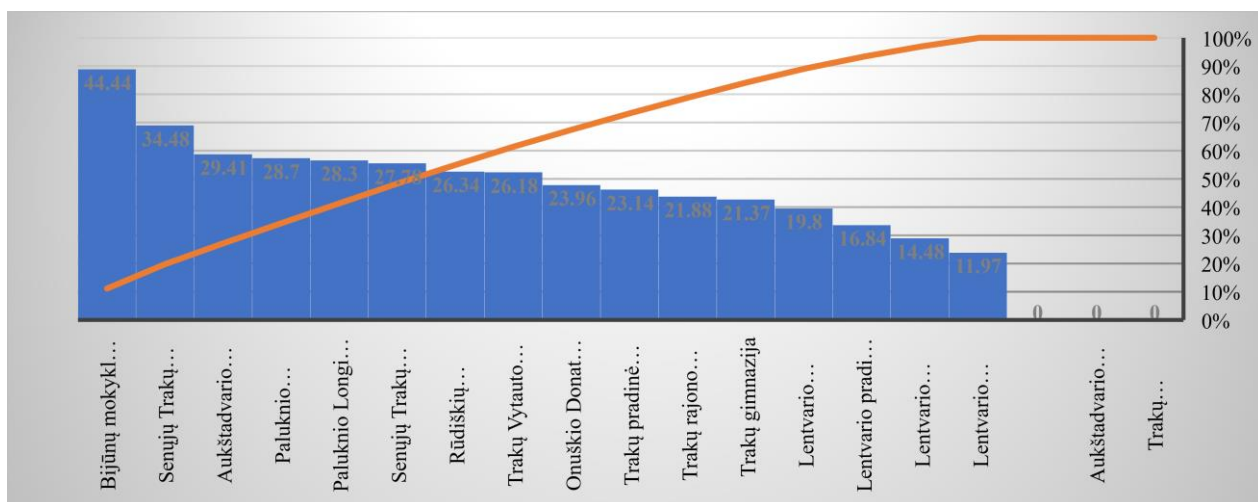
11 paveikslas. 2018 m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų, turinčių sąkandžio patologiją (proc.)

Šaltinis: VSS IS

Daugiausiai vaikų, turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją, stebime Bijūnų mokykloje- daugiafunkciniame centre (44,44 proc.), Senųjų Trakų Anžejaus Stelmachovskio pagrindinėje mokykloje (34,48 proc.), Aukštadvario gimnazijoje (29,41 proc.), Paluknio Longino Komolovskio gimnazijoje (28,30 proc.) (12 pav.)

12 paveikslas. 2018 m. Trakų rajono savivaldybės besimokančių vaikų, turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją (proc.)

Šaltinis: VSS IS

Parengė

Olga Šabanienė